Id 1 ***Nome do Xogo***

O xogo do aro

¿Onde se xogaba?
En moitos lugares

Número de participantes
Os que se queiran

Espacio de xogo
Ó xogo xogábase nun espazo amplo.

Material
Un pau e un aro.

Descripción do Xogo
O xogo consiste en: co pao ir manexando o aro e levalo por todos os sitios. Gaña quen máis tempo estivo dirixindo o aro e perde o xogador ó cal se lle caeu antes o aro.

Id 2 ***Nome do Xogo***

As caixas de cerillas

¿Onde se xogaba?
En moitos lugares

Número de participantes
Máis de dous

Espacio de xogo
Nun espazo amplo onde haxa unha parede.

Material
Os materiais empregados no xogo eran unhas caixas de cerillas e xogábase con materiais reciclados.

Descripción do Xogo
Vanse tirando caixas de cerillas coa intención de que queden pegadas na parede. Si a caixa cae sobre outras, o que había tirado esta última caixa ganaba as caixas tiradas. Gañaba o que máis caixas t

Id 3

Nome do Xogo

Xogo da soga

¿Onde se xogaba?
En calquera lugar

Número de participantes
2 equipos de 8

Espacio de xogo
Nun terreo de terra.

Material
Unha corda

Descripción do Xogo
Fanse dous equipos de 8. 8 tiran dun lado e os outros oito tiran do outro lado. Faise unha liña no medio e o equipo que a pise perde.

Id 4

Nome do Xogo

A comba

¿Onde se xogaba?
En calquera sitio

Número de participantes
1 ou varios

Espacio de xogo
En calquera terreo.

Material
Unha corda

Descripción do Xogo
Cóllese cada extremo da corda cunha man e fala xirar por enriba da túa cabeza, ó mesmo tempo que vas saltando para que che pase por debaixo dos pes.

Id 5 *Nome do Xogo*

As catro esquinas

¿Onde se xogaba? No campo

Número de participantes 5

Espacio de xogo

Rectángulo con marcas para cada esquina.

Material

Non se precisa material.

Descripción do Xogo

Bótase a sortes para ver cal dos cinco xogadores se sitúa no centro. Mentres o demáis ocupan cada un súa esquina. Cando se escoite o sinal, todos teñen que cambiar de colocación, procurando que o que quedou no centro non consiga ocupar ningunha das catro esquinas. Ningún xogador pode volver a ocupar a súa marca inicial.

Id 6 *Nome do Xogo*

O pano 1

¿Onde se xogaba? No campo

Número de participantes 11

Espacio de xogo

O espazo daba igual, sempre que fose un lugar grande.

Material

Só un pano.

Descripción do Xogo

Un xogador queda suxeitando o pano mentres os outros vanse numerando e facendo dous equipos. En cada equipo ten que haber os mesmos números. Cando o que suxeita o pano nome un número en concreto, os xogadores de ambos equipos que leven este número teñen que ir a polo pano, collelo e logo fuxir sen que o xogador do outro equipo o colla e sen perder o pano.

Id 7 ***Nome do Xogo***

A navalliña

¿Onde se xogaba?
En Éntoma

Número de participantes
Máis de un

Espacio de xogo
O patio do colexio de Éntoma.

Material
Calquera obxeto pequeno.

Descripción do Xogo
Xuntábanse varios amigos, dous deles quedaban de pe e os demáis agachábanse; un dos que quedaba de pe escondía o obxeto nalgún dos que permanecían agachados, e o outro tiña que adiviñar cal dos que estaban agachados posuía o obxeto, mentres o demáis gritaban quen o ten.

Páxina 7 de 77

Id 8 ***Nome do Xogo***

O palmo

¿Onde se xogaba?
En Éntoma

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Na plaza da porta de Neira.

Material
Con caixas de cerillas.

Descripción do Xogo
Había que tirar os anacos da caixa de cerillas ós montóns e se un anaco caía por riba doutro anaco gañaba.

Páxina 8 de 77

Id 9 ***Nome do Xogo***

A peonza

¿Onde se xogaba?
Na plaza

Número de participantes
De 5 a 6

Espacio de xogo
Circunferencia dun metro de diámetro.

Material
Unha corda e unha peonza.

Descripción do Xogo
Tírase a peonza na circunferencia, e o que quedase dentro deixaba a peonza alí e os outros intentaban rachala.

PÁXINA 9 de 77

Id 10 ***Nome do Xogo***

Piollo

¿Onde se xogaba?
Na rúa.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Plano e recto.

Material
Unha pelota de tenis.

Descripción do Xogo
Os xogadores pásanse a pelota 10 veces sen que caia e sen que a colla o equipo contrario. Cando xa se teña pasado este número de veces, téñense que eliminar (queimar) ós outros e súmase un punto.

PÁXINA 10 de 77

Id 11

Nome do Xogo

A billarda 1

¿Onde se xogaba?
En Galicia

Número de participantes
5 ou 8

Espacio de xogo
Nun lugar chan.

Material

Dous paus de madeira.

Descripción do Xogo
Colócase un pau pequeno apoiado nunha pedra para que faga palanca e con outro pau grande pégaselle nunha esquina. Cando sobe por riba vólveselle a dar e o que máis lexos o consiga lanzar gaña.

PÁXINA *11 de 77*

Id 12

Nome do Xogo

O bote

¿Onde se xogaba?
En Galicia

Número de participantes
Dende 5 a 10

Espacio de xogo
Nunha praza cha.

Material

Un bote ou unha lata.

Descripción do Xogo
Uns nenos danlle unha patada a un bote e outro vai por el, mentres éstes escóndense. Despois él vai a buscalos; se os encontra din por Xoan, e vai xunto da lata ou do bote. Se calquer outro xogador lle dese unha patada á lata salvaría ós que están pillados.

PÁXINA *12 de 77*

Id 13 ***Nome do Xogo***

A comba

¿Onde se xogaba?
San Pedro do Bolo

Número de participantes
Dende 3 en adiante

Espacio de xogo
Un terreo chairo sen obstáculos.

Material
Unha corda.

Descripción do Xogo
Dúas persoas danlle á corda, cada unha delas dende cada extremo da mesma, e unha terceira persoa ten que saltar a corda sen tocala; se a toca e se cae, entraría outra persoa a saltar, e así ata ver cánto aguantan.

PÁXINA ***13 de 77***

Id 14 ***Nome do Xogo***

A billarda 2

¿Onde se xogaba?
San Vicente de Leiro

Número de participantes
Dende 2 en adiante

Espacio de xogo
Ten que ser un espazo aberto amplo e que non teña obstáculos.

Material
Un palán, a billarda e algún obxeto onde suxeitalo no chan.

Descripción do Xogo
Colócase a billarda no chan, suxeitándoa con algún obxeto de tal xeito que quede un pouco inclinada.
Collemos un palán e dámoslle na punta da billarda, gañando quen a consiga lanzar máis lonxe.

PÁXINA ***14 de 77***

Id 15 ***Nome do Xogo***

Ovo, pico, araña

¿Onde se xogaba?
En todos os sitios máis

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Nun espazo amplo.

Material
Ningún tipo de material.

Descripción do Xogo
Despois de repartirse, un xogador colócase pegado a unha parede coas pernas abertas; outro compañeiro agacha a cabeza e métea debaixo das pernas do primeiro. Os restantes compañeiros dese equipo van facendo o mesmo. Logo os xogadores do outro equipo irán saltando ata colocarse por riba dos primeiros, e se caen perden.

PÁXINA 15 de 77

Id 16 ***Nome do Xogo***

As chapas 1

¿Onde se xogaba?
En calquer terreo

Número de participantes
De 4 a 8

Espacio de xogo
Un terreo amplo para xogar.

Material
Chapas (tapóns de refrescos, etc).

Descripción do Xogo
Cada un dos xogadores só pode lanzar as chapas tres veces seguidas; se a chapa cae nas prazas ou áreas de xogo castígase 3 veces sen lanzar. Se ó lanzar a chapa cae na morte, volves ó inicio.

PÁXINA 16 de 77

Id 17 ***Nome do Xogo***

A mariola 1

¿Onde se xogaba?
No Real.

Número de participantes
Dende 2 en adiante.

Espacio de xogo
Un terreo con dimensións de 2 metros de longo por 2 metros de ancho.

Material
Unha pedra.

Descripción do Xogo
Os xogadore colócanse en fila uns detrás dos outros. Cada xogador tira a pedra e vai avanzando casillas.

PÁXINA 17 de 77

Id 18 ***Nome do Xogo***

As chapas 2

¿Onde se xogaba?
Na rúa.

Número de participantes
De 2 a 10

Espacio de xogo
Na cuneta, diante da porta da casa, etc.

Material
Chapas, cáscaras de mandarinas e pegamento.

Descripción do Xogo
Os xogadores colócanse uns detrás dos outros. Cada xogador tira tres veces. Ö xogador quel lle toque tirar collerá a chapa cos dedos índice e pugar e lanzará a chapa. O xogador que consiga chegar á meta gaña.

PÁXINA 18 de 77

Id 19 ***Nome do Xogo***

A mariola 2

¿Onde se xogaba?
En Galicia e en toda

Número de participantes
Todos os que se quixesen

Espacio de xogo
Un terreo liso e fértil no que se poida saltar. O chan é preferible que sexa de cemento ou dalgún outro material no que se poida pintar nel

Material
Unha pedra redondeada, un xiz para facer o debuxo da mariola no chan. (Para redondear a pedra tiñan que afiala).

Descripción do Xogo
Primeiro pintamos co xiz o debuxo da mariola; unha vez feito isto xa se pode xogar. Os xogadores póñense en fila uns detrás dos outros; o primeiro tira a pedra redondeada dentro da mariola, según no número e o recadro no que caia a pedra o xogador terá que ir saltando ata ese recadro, pero sen saltar no recadro no que caeu a pedra. Esquivará éste recadro saltando ó seguinte, e logo seguirá saltando ata chegar ó final da mariola, dando a volta ó chegar a dito final. Rematado isto cederá a pedra ó outro xogador para que siga xogando. Os saltos dentro da mariola faránse á pata coxa.

PÁXINA 19 de 77

Id 20 ***Nome do Xogo***

Os cartóns

¿Onde se xogaba?
No pobo da miña nai,

Número de participantes
Todos os que se desexe

Espacio de xogo
Nun chan de terra.

Material
Caixas de mixtos e pedras.

Descripción do Xogo
Faise un semicírculo no chan e cada xogador coloca dentro un cartón de mixtos. Logo faise unha raia a uns 3 metros do semicírculo. Cada xogador tira unha pedra ata a raia dende o semicírculo para saber quen queda de primeiro. Dende a raia tírase a pedra arrastro ata os cartóns e si se saca algún do semicírculo cóllese e séguese xogando, pero se a pedra toca o semicírculo ou queda dentro pérdese o turno. Cando se acaban os cartóns hai que empezar de novo.

PÁXINA 20 de 77

Id 21 ***Nome do Xogo***

O paniño

¿Onde se xogaba?
Na rúa.

Número de participantes
Sen límite

Espacio de xogo
Un terreo chan e con bastante espazo.

Material
Un pano.

Descripción do Xogo
Fórmanse dous grupos de xogadores, con números pares e impares. Outro xogador colócase no medio co pano na man. O do medio dirá un número que coincidirá co número de dúas persoas, unha de cada grupo; terán que coller o pano e levalo ó seu sitio sen que o atrape o contrario e sen que lle caia o pano da man. Se consigue regresar ó seu sitio co pano sen que o atrape o contrario gañará, e se o contrario o atrapa gañaría éste último, eliminando ó primeiro que collera o pano.

PÁXINA 21 de 77

Id 22 ***Nome do Xogo***

As chapas 3

¿Onde se xogaba?
No exterior.

Número de participantes
De 2 a 6

Espacio de xogo
1,5 metros cuadrados.

Material
Unhas chapas e un xiz para debuxar o percorrido. O material é reciclabe.

Descripción do Xogo
Cun xiz debúxase o percorrido no chan; tírase a chapa e a casilla na que caia non se pode pisar. Empregando saltos vaise percorrendo o debuxo do chan, sen pisar na casilla na cal caeu a chapa. Ó chegar ó final do debuxo dase a volta ata o inicio, recollendo a chapa no percorrido de volta. Se se pisa na casilla na que caeu o chapa pérdese o turno; cando o xogador chega á meta gaña.

PÁXINA 22 de 77

Id 23

Nome do Xogo

As tabas

¿Onde se xogaba?
No chan.

Número de participantes

Espacio de xogo
1 metro cadrado.

Material
Osos de cordeiro e unha canica. O material pode ser reciclado.

Descripción do Xogo
O xogo consiste en lanzar as tabas e a canica ó mesmo tempo, intentando xiralas todas de posición; se cae a canica ó chan o seguinte tería que volvelo a intentar.

PÁXINA 23 de 77

Id 24

Nome do Xogo

A queda

¿Onde se xogaba?
En todo o mundo.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Nun espazo amplo dunha pradeira.

Material
Non fai falla ningún material.

Descripción do Xogo
Un xogador intenta pillar ós outros que escapan del.

PÁXINA 24 de 77

Id 25

Nome do Xogo

A billarda 3

¿Onde se xogaba?

En todos os sitios.

Número de participantes

Os que se desexe

Espacio de xogo

Un espazo amplo.

Material

Un pau pequeno e afiado polos dous lados, un segundo pao máis grande.

Descripción do Xogo

Consiste en lanzar a billarda e dándolle co pau máis grande. O que máis lonxe a consiga lanzar gaña.

PÁXINA 25 de 77

Id 26

Nome do Xogo

As porterías

¿Onde se xogaba?

Nun terreo amplo .

Número de participantes

8 ou 16 en dous equipos

Espacio de xogo

Debúxanse dúas circunferenzas concéntricas de 1,5 metros e 4,5 metros de radio. A maior divídese en oito partes iguais.

Material

Un balón.

Descripción do Xogo

Colócanse dous equipos de catro ou oito xogadores nos círculos alternativamente, un dun equipo e outro do outro equipo ata acabar os xogadores. No centro sitúase a raia. O xogo consiste en pasar o balón co pe ó seguinte compañeiro do seu equipo. Se non recibe o balón dentro do círculo o seu equipo perde un tanto. O balón non pode cruzar o círculo interior, senón pérdese medio punto. Os pases deben ser rasos. Gaña o que máis puntos consiga.

PÁXINA 26 de 77

Id 27

Nome do Xogo

A billarda 4

¿Onde se xogaba?
Xunqueira de

Número de participantes
Máximo 5

Espacio de xogo
Espazo chan, grande e con terra.

Material
Pau grande de madeira (palao), e un pau pequeno (billarda).

Descripción do Xogo
Consiste en golpear a billarda co palao e mandala o máis lonxe posible; gañará que consiga lanzala máis lonxe.

PÁXINA ***27 de 77***

Id 28

Nome do Xogo

Truco

¿Onde se xogaba?
Xunqueira de

Número de participantes
Os que se desexe

Espacio de xogo
Espazo chan e grande, sen terra.

Material
Unh pedra e un xiz.

Descripción do Xogo
Consiste en tirar unha pedra; logo ir saltando as casillas sen poder pisar na casilla na que caeu a pedra; cando caia nunha casilla de rayuela (ou truco) hai que saltar ata o 10, dar a volta e recoller a pedra.

PÁXINA ***28 de 77***

Id 29

Nome do Xogo

As chaplas

¿Onde se xogaba?
Galiza

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
En calquer sitio.

Material
Dúas moedas de cobre.

Descripción do Xogo
Bótanse dúas moedas de cobre ó aire, teñen que ir colocadas cara contra cara; ó caer, se saían caras as dúas gañaba o que as lanzara. Se saían as dúas cruzes gañaban os que apostaban, e cando saía unha cara e outra cruz volvíase tirar.

PÁXINA 29 de 77

Id 30

Nome do Xogo

As coias

¿Onde se xogaba?
Galiza

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
En calquer sitio.

Material
Cinco pedras pequenas redondas do río.

Descripción do Xogo
Consiste en coller 5 pedriñas redondas e botalas ó aire dunha en unha, e antes de que caese ó chan a que estaba no aire hai que coller outra. Así sucesivamente ata lograr coller as cinco.

PÁXINA 30 de 77

Id 31 ***Nome do Xogo***

Pares ou nones

¿Onde se xogaba?
Nos lugares onde se

Número de participantes
2

Espacio de xogo
Calquer lugar onde haxa dous amigos.

Material
As mans.

Descripción do Xogo
Xógase entre dúas persoas coa súa man máis áxil. Cóntase ata tres e un di pares e o outro nones. Logo mostran a man ó mesmo tempo e da suma das numeracións das dúas mans dará un importe total; se é par gañará o xogador que elixiu pares e se é impar gañará o que elixiu nones.

PÁXINA 31 de 77

Id 32 ***Nome do Xogo***

A carreira do saco

¿Onde se xogaba?
Na praza do pobo.

Número de participantes
4 ou 5

Espacio de xogo
Espazo chan e polo menos con 200 metros cadrados.

Material
Un saco de esparto. Pode ser material reciclado.

Descripción do Xogo
Consiste en correr 25 metros cadrados dentro dun saco máis rápido que os demáis contrincantes.

PÁXINA 32 de 77

Id 33

Nome do Xogo

Aira ou tabla

¿Onde se xogaba?
Xogábase en Galiza

Número de participantes
Entre 7 e 8

Espacio de xogo
Un espazo amplo como pode ser un campo, etc.

Material

Un pau afiado polas dúas puntas e un punto de apoio.

Descripción do Xogo
Cada xogador tiña o seu aira. Entón poñían unha pedra nunha das esquinas; na outra esquina dábaselle coa man e a pedra saía voando ata caer ó chan. O xogador que máis lonxe conseguise tirar era o que gañaba.

PÁXINA *33 de 77*

Id 34

Nome do Xogo

A galiña cega

¿Onde se xogaba?
En Galiza.

Número de participantes
Entre 4 e 7

Espacio de xogo
Un terreo chan e sen obstáculos.

Material

Unha venda para os ollos.

Descripción do Xogo
Un xogador fai de galiña cega vendándoselle os ollos e os demáis preguntan: galiña, ¿qué se che perdeu?. A galiña responde: unha agulla e un dedal. Entón o resto de xogadores din: da tres voltas e o atoparás. Despois a galiña intenta tocar a algún dos outros xogadores, e cando consiga tocar a algún deles terá que adiviñar quen é.

PÁXINA *34 de 77*

Id 35

Nome do Xogo

Os pitos

¿Onde se xogaba?
Na Portela.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Un espazo amplo.

Material
Pequenas pedras do río. Material reciclado.

Descripción do Xogo
Póñense as cinco pedras no chan; logo colles unha pedra e tírala ó aire e colles outra pedra que estaba no chan. Cando a haxas collido déixala a un lado, e colles dunha en unha todas as demáis pedras. Cando as logres coller inténta coller as cinco pedras á vez.

Id 36

Nome do Xogo

O carro, o remolque

¿Onde se xogaba?
En Éntoma.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Xógase nunha costa abaixo.

Material
Utilízanse caixas de pescado e unha corda resistente.

Descripción do Xogo
Átase unha corda á caixa, metendo ó teu compañeiro na caixa, facendo carreiros pola costa abaixo. Gañaba quen antes chegase abaixo, e os que perdían tiñan que levar ós gañadores na súa caixa.

Id 37

Nome do Xogo

Páxaro pinto

¿Onde se xogaba?
En Robledo de Domiz.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Unha aira chaira e ampla, pola noite.

Material
Non se precisa ningún material.

Descripción do Xogo
Consiste en agarrarse da man e cantar: "con o pico picaba a rama e na rama picaba a flor. ¿Ai cándo ven meu amor! ¡Ai cando o verei eu!".

PÁXINA 37 de 77

Id 38

Nome do Xogo

O xogo da oca

¿Onde se xogaba?
No Barco de

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Un espazo amplo.

Material
As mans.

Descripción do Xogo
Colócanse os xogadores nun corro coas palmas enrriba, unha palma enriba da outra. Unha vez colocados cántase a seguinte canción: " Ao xogo da oca do cuá cuá cuá levanta a á e esconde que te esconde o pre-mi-o". O xogador ó cal lle toquen a man no momento de rematar a canción perdía.

PÁXINA 38 de 77

Id 39 ***Nome do Xogo***

O xogo do churro

¿Onde se xogaba?
No Barco de

Número de participantes
Ilimitado, pero impares

Espacio de xogo
Un espazo amplo que teña polo menos unha parede.

Material
O propio corpo.

Descripción do Xogo
Fanse dous equipos e un neno/a chamado nai fai de xuiz. Éste colócase ó pe e de espaldas contra unha parede. Un dos dous equipos colócase en forma de potro, o primeiro coa cabeza entre as pernas da nai e o resto de compañeiros do grupo coa cabeza entre as pernas de cada compañeiro. O outro equipo salta encima deles con moita forza coa intención de derrivalos. Ó derrivado elimínase, pero o xogo continúa. Se non caía ningún o que tiña a cabeza entre as pernas da nai tiña que adiviñar qué parte do brazo sinalaba a nai: churro (man) , mediamanga (metade do brazo), manga enteira (ombro). Se acertaba pasaban eles a saltar.

Id 40 ***Nome do Xogo***

A billarda 5

¿Onde se xogaba?
En Casaio.

Número de participantes
2 ou por parellas

Espacio de xogo
Na rúa onde non houbese xente, cristáis, etc.

Material
Dous paus, un deles máis grande que o outro. O pequeno con puntas nos dous extremos.

Descripción do Xogo
Faise un círculo e dende o medio do círculo ponse o pau pequeno que é a billarda. Co pau máis longo inténtase golpear na punta da billarda e lánzase o máis lonxe que se poida. Se non lle acertas e a billarda queda cerca do círculo mídese co pau grande a se lle chegas á billarda segues tirando. Se non lle chegas, perdes o turno. Se acertas o contrario ten que tirar a billarda ó pau que queda recto no círculo. Se non acertas tes que darlle tres veces e ó acabar pides puntos.

Id 41

Nome do Xogo

Os cascabeis

¿Onde se xogaba?

En Casaio.

Número de participantes

2 ou por parellas

Espacio de xogo

Nun descampado de terra.

Material

Cascabeis ou chapas das botellas e lousas da canteira cortadas en forma redondeada.

Descripción do Xogo

Faise un círculo grande onde se poñen os cascabeis que acordaban os participantes; a tres ou catro metros faise unha raia onde os xogadores coas lousas tiran a sacar os cascabeis do círculo. Os cascabeis que conseguise sacar cada xogador eran para él.

PÁXINA 41 de 77

Id 42

Nome do Xogo

Os bolos

¿Onde se xogaba?

Nunha chaira, nun

Número de participantes

Individual ou por parellas

Espacio de xogo

Un campo aberto con lonxitude de 30 metros.

Material

Bolos: máximo 9, mínimo 3. E a bola (varias). Todo de madeira (autoconstruído: rebolo, castiñeiro, etc.).

Descripción do Xogo

Individual: consise en colocar un bolo sobre unha plataforma plana (pode ser unha pedra) lixeiramente inclinada de maneira que coa bola intenta golpearse o bolo e lanzalo o máis lonxe posible. En grupo: dous equipos de dous ou dous equipos de tres, colócanse mínimo 3 bolos, 6 ou 9 como máximo, previo acordo entre os equipos.

Cada xogador ten que derribar todos os bolos lanzandos máis alá das liñas de 18 metros e 20 metros que se marcaron no chan, obtendo así puntuación o número de bolos que os sobrepasan. É preciso que a bola tamén pase a primeira liña. Gaña o equipo que procura 50 puntos.

PÁXINA 42 de 77

Id 43 *Nome do Xogo*

A billarda 6

¿Onde se xogaba?
Na rúa.

Número de participantes
2

Espacio de xogo
Un espazo o máis despexado posible.

Material
Billarda: autoconstrúese a partir de un anaco de madeira cilíndrica con palmo de longa afiada por ambos extremos. Palón: mesmo material ca billarda

Descripción do Xogo
Debúxase un corro no chan de 1 metro de diámetro; colócase a billarda dentro e co palón bátese nunha das puntas da billarda para que ésta se eleve e se poda volver a bater tentando enviala o máis lonxe posible. O rival ten que intentar bater no palón que se sitúa dentro do corro no chan dende o lugar onde foi a parar a billarda. A distancia do corro á billarda mídese co mesmo palón. Gaña o que chegue antes a 500 metros ("palones").

PÁXINA 43 de 77

Id 44 *Nome do Xogo*

Os xeixos

¿Onde se xogaba?
En varios lugares.

Número de participantes
2 ou 4

Espacio de xogo
Nun espazo de pequenas dimensións en forma cadrada ou redonda.

Material
Pedras pequenas.

Descripción do Xogo
Hai que coller doce pedras brancas pequenas do tamaño dunha uña na man. Despois procúrase lanzalas hacia arriba e que queden a maioría delas no reverso da man. Logo as que quedaron no reverso da man hai que botalas hacia arriba e que queden na palma da man. Se cae algunha pérdese, e ese non cae ningunha séguese xoganso. As que caeron no chan antes de dar a volta co reverso da man cóllense lanzando hacia arriba unha mentres se colle outra do chan e hai que coller as dúas na man xuntas.

PÁXINA 44 de 77

Id 45 ***Nome do Xogo***

A billarda 7

¿Onde se xogaba? Nos recreos do colexio.

Número de participantes Os que se desexe

Espacio de xogo

Un terreo bastante longo.

Material

Paus de madeira.

Descripción do Xogo

Cóllense tres paus, un longo e os outros dous pequenos, un destes últimos afiado polos dous extremos. Ponse un pau dos pequenos de base e o afiado por enriba; logo co pau longo golpéase o afiado e éste ten que ir o máis lonxe posible. Despois un participante ten que ir buscalo. Cando o encontre collerao e dará tres zancadas longas debendo procurar darlle co pau afiado, que é a billarda, ó pau base. Se non lle da gaña o que tirou máis lonxe a billarda.

PÁXINA 45 de 77

Id 46 ***Nome do Xogo***

A billarda 8

¿Onde se xogaba? Xogábase nos

Número de participantes Ilimitado

Espacio de xogo

Xogábase nunha aira chá.

Material

Un palé: pau de máis ou menos 1 metro. A billarda: pau un pouco máis pequeno e afiado polos dous extremos.

Descripción do Xogo

Debuxábase un círculo no chan, poñíase a billarda no centro do círculo, e logo había que golpeala co palén no extremo afiado da billarda; ésta elevábase e nese momento había que intentar golpeala de novo para que fose o máis lonxe posible. O teu contrario estaba preparado para collerche a billarda no aire; se a collía, o xogador inicial perdía. E se non a collía, dende onde caera a billarda este rival tiña que intentar darlle co palé, que estaba situado no medio do círculo. Se lle daba perdías (perdía o tirador do palé) e empezaba o outro xogador. Se Se non lle daba o tirador do palé tiña que darlle á billarda tres veces e intentar enviala o máis lonxe posible do círculo. Cando acababa de darlle as tres veces tiña que dicir cantos palés (de lonxitude) había dende a billarda ó círculo. Se os outros xogadores o aceptaban sumaban esa lonxitude ó marcador do tirador. E así ata chegar ós puntos de lonxitude que habían acordado. O que antes chegaba gañaba.

Id 47

Nome do Xogo

Espicho

¿Onde se xogaba?
Xogaban nos prados.

Número de participantes
Ilimitado

Espacio de xogo
Valía calquer prado.

Material
Un pau afiado polos extremos.

Descripción do Xogo
Facíase un círculo no chan. Cada un tiraba o seu pau cara atrás; o que o clavaba dentro do círculo o espicho era o que gañaba. Se había máis de un que o clavba dentro do círculo, gañaba o que de máis lonxitude o conseguise clavar dentro do círculo.

PÁXINA 47 de 77

Id 48

Nome do Xogo

A billarda 9

¿Onde se xogaba?
Nunha aira.

Número de participantes
2 ou 3

Espacio de xogo
Un espazo de 7 ou 8 metros para poder ter sitio para xogar.

Material
Uns paus e terra.

Descripción do Xogo
Un xogador tira o pau pequeno ó outro xogador, e éste xogador golpéao cun pau grande que ten na man; mentres vai a buscalo, o outro xogador fúrgalle xunto do buraco que ten xunto ós pes. Unha vez terminado o tempo, o que teña o burato máis grande é o que perde.

PÁXINA 48 de 77

Id 49 ***Nome do Xogo***

As tabas

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes*** indeterminado

Espacio de xogo na rúa ***Material***

Utilizan determinados ósos secos de animais (dunha articulación). Del óso distinguimos algunhas partes ás que lles damos nomes: ao oco vino;a o bandullo,

Descripción do Xogo

Iníciase o xogo lanzando a taba ao aire; un xogador vai detrás doutro ata que a algún lle toque ser rei ou verdugo. Estes exercen unha función ata que a outro xogador, ao lanzar a taba, lles saia nunha destas posicións. Os xogadores van tirando a taba ao aire un detrás doutro, procurando que non che toque "pan".

NORMAS: - Se se salgue en posición "viño" non pasa nada.
- Se cae "pan" o rei impón un castigo, que realiza o verdugo.
- Se sae en posición "rei" este terá que ser substituído no xogo.
- Se sae "verdugo" igualmente pásase a desempeñar esta función a partir dese momento.
- Se sendo rei ou verdugo, "caen" novamente nesa posición acumularán os "anos de mandato".
- Se a posición de caída é "morcillo" acumúlanse as funcións de rei ou verdugo.

CURIOSIDADES:

Antes de empezar a xogar precisábanse os castigos para aqueles que se retiraban antes de tempo salvo que tivesen unha razón comprensible e xustificada.

PÁXINA 49 de 77

Id 50 ***Nome do Xogo***

Sangue ou guerra

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes*** Ilimitado

Espacio de xogo :na rúa, espazo marcado ***Material*** unha pelota ***Descripción do Xogo***

Debúxase un cículo no chan. Sobre este debúxanse tantos sectores como xogadores haxa. Cada xogador elixe un nome para o seu terreo.

Iníciase o xogo. Por quendas, un dos xogadores lanza a pelota ao aire; di, á vez, un dos nomes elixidos e o xogador aludido debe atrapar o balón, desprazarse ao centro do círculo e berrar: "pés quietos". Nese momento, todos os demais xogadores que saíron correndo se paran onde se atopan.

O xogador en posesión do balón elixe un determinado xogador, quen non debe moverse, dá tres saltos en dirección a este e lanza a pelota tratando de golpealo; se o consegue gaña a metade do terreo, se non acerta a dalo o cederá.

O xogo consiste en ir gañando terreo acertando a dar os compañeiros cunha pelota ou balón. Gaña o que máis terreo consegue.

Regras:

-Á voz "pés quietos" ninguén pode moverse.

-Unha vez elixido o xogador, o resto quedan librres.

-O xogador elixido, no momento de lanzar a pelota, pode mover o todo o cuerpo,excepto os pés.

PÁXINA 50 de 77

Id 51

Nome do Xogo

Ao bote pelota

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Espacio de xogo

Colócanse os xogadores formando unha fila fronte a unha parede. O primeiro xogador ten unha pelota entre as mans.

Material

- Unha parede máis ben alta.
- Unha pelota

Descripción do Xogo

Colócanse todos os xogadores formando unha fila fronte a unha parede. O primeiro da fila leva unha pelota entre as mans. O xogo comeza cando o primeiro xogador lanza a pelota contra a parede, esta rebota e o xogador deixa que dea un bote e logo salta por nriba da pelota para que esta pase por entre as súas pernas abertas. O seguinte xogador deixa que dea outro bote e recolle a pelota para volver repetir a acción. Así o teñen que facer todos os xogadores. É bo que o xogo sexa fluído, para que todos estean atentos. O xogador que non salte ben, , toque a pelota con algunha parte do seu corpo ou non colla a pelota trans un só bote, queda eliminado do xogo. Gaña o último xogador que queda sen eliminar.

PÁXINA 51 de 77

Id 52

Nome do Xogo

Carreira de burros

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Córrense por parellas. Un fai de xinete (normalmente é o máis pequeno da parella) e o outro fai de burro ou cabaliño (será o máis grande da parella, se é que queren gañar,...). Algunhas veces, como variante, faise ao revés , e a carreira resulta moi divertirda. O xinete móntase sobre as costas do burro, agarrándose o mellor que poida, sen chegar a estrangular o burro. Para iso abrázase coas pernas á cintura da cabalgadura e cos brazos agárrase aos ombros ou colo (sen apertar...). A carreira faise por equipos sobre unha distancia marcada antes de empezar a xogar. Sáese dende unha raia no chan, ao oir o sinal de saída. Gaña o xogo o equipo que gaña tres carreiras. Para facelo máis divertido, en cada carreira pódense cambiar os papeis, ou ben pódese facer unha carreira de ida e volta sobre a distancia marcada, rodeando un pau ou pedra que marque a metade da carreira. Ao chegar ao sinal da metade da carreira, pódense cambiar os papeis e o cabalo pasa a xinete e o xinete pasa a ser cabalo...

PÁXINA 52 de 77

Id 53 ***Nome do Xogo***

O Carro

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

É un xogo que se practica

Espacio de xogo

Material

- Unha corda para cada parella.

Descripción do Xogo

Un dos xogadores sitúase detrás do outro xogador e suxeita os extremos da corda, que pasa pola cintura do compañeiro que está diante. Este corre e xira na dirección cara ao que o xogador de atrás tira da corda, igual que se fose un cabaliño. Pódense facer circuítos, pasar por sitios difíciles, agachados, facer percorridos por tempos, etc.

Variante:

Que o xogador que fai de cabaliño sexa que arrastre o outro xogador.

Páxina 53 de 77

Id 54 ***Nome do Xogo***

O calientamanos

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

por parellas

Espacio de xogo

A este xogo xógase por parellas, que se colocan un fronte ao outro. Un xogador coloca as mans cara a arriba e o outro coloca as súas enriba das

Material

Descripción do Xogo

O xogo consiste en que o xogador que ten as mans debaixo intentará golpear cunha das súas mans o dorso dalgunha das mans do outro xogador. A man coa que pode intentalo será da súa elección. O xogador que ten as mans arriba deberá evitar que o golpeen algunha ou as dúas mans. Se o consegue, cámbianse os papeis no xogo.

Páxina 54 de 77

Id 55 ***Nome do Xogo***

Carretas

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Córrense por equipos de dous. Un fai de carreta andando coas mans e o outro é quen leva a carreta, suxeitando o outro xogador polos dous

Material

Descripción do Xogo

Córrense por equipos de dous xogadores, sobre unha distancia marcada de antemán. Parten dunha liña ao oir o sinal de saída e deberán correr ata chegar á liña de meta.Se deberá adaptar a distancia a percorrer á idade dos participantes. É importante que o que leva a carreta non empurre máis da conta e se adapte á velocidade que o seu compañeiro poida levar, sen empurrar máis rápido, para que a carreta non caia, co conseguinte trompazo contra o chan. ¡ Coidado con isto, que pode haber lesións de "narices"!

Id 56 ***Nome do Xogo***

Churro

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

- Os xogadores divídense en

Espacio de xogo

- Os xogadores divídense en dous grupos, mediante a fórmula de "botar a pés".
- Unha vez decidido quen gaña, este xefe de

Material

Este xogo é un xogo para xogadores fortes e máis ben grandes…

Descripción do Xogo

1. O xogo comeza cando o equipo que gañou ao botar a pés, dun nun, toman carreira e saltan o máis lonxe posible, enriba dos xogadores agachados, de tal forma que non poden tocar chan con ningunha parte do seu corpo. Se isto pasa, o xogo remata e cambian as posicións do xogo. De igual forma, se a fila se "renga", é dicir, afúndese nalgún punto, o xogo remata e vólvese empezar outra vez, sen cambiar papeis no xogo. É por isto que os xogadores deben de ser fortes, para non rengarse.
2. Cando todos os xogadores saltaron e están

enriba das costas do equipo agachado, o capitán dos de arriba, tocándose a man, o antebrazo ou o brazo pregunta os xogadores agachados: "¿ Churro, media manga ou mangotero? " (hai un xogador agachado encargado de responder, que se elixe antes de empezar o juego).El churro corresponde á man, a media manga ao antebrazo e o mangotero ao brazo enteiro. Se os de abaixo non acertan ou se rengan antes de contestar, volven perder e o xogo comeza cos mesmos papeis. Pero se acertan, os papeis cámbianse e tócalles o outro equipo agacharse.Es por este motivo que un dos xogadores do equipo agachado estea de pé, para comprobar que o seu equipo fallou ou acertou.

Variante:

- Nalgúns lugares, a pregunta é así: "¿ Churro, media manga ou manga enteira?
- Noutros lugares, a pregunta faise levantando o brazo en alto e dicindo:

"raposo" e saca arriba o dedo polgar ou

"pico" e saca o dedo maimiño ou

"taina" e saca os tres primeiros dedos. Por isto o xogo chámase alí "Raposo, pico, taina"

Id 57 ***Nome do Xogo***

As Chapas (infantil)

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Por parellas, tríos, ata gran

Espacio de xogo

Material

- cartolina
- rotulador para o circuíto
- chapas de botella para os coches de carreiras

Descripción do Xogo

Debúxase un circuíto, ben no chan ou sobre unha cartolina, e cada xogador debe desprazar a súa chapa por este circuíto, dende a saída ata a meta, tirando alternativamente entre todos os xogadores. Se se salgue do percorrido, a seguinte vez vólvese tirar dende onde se tirou a última vez.

Id 58 ***Nome do Xogo***

As Catro Esquinas

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

minimo 5

Espacio de xogo

Chámanse 4 esquinas, pero podemos poñer tantas esquinas como nenos xogan menos unha, para que sempre quede un sen esquina.

Material

As esquinas poden ser de casas, ou ben fabricadas con pedras, aros, balóns, ou calquera outro material que sirva para sinalar unha zona ou "casa". Nós, de

Descripción do Xogo

- Botamos a sortes quen a queda", e o resto se coloca un en cada "esquina".
- O que non ten esquina canta: "As catro esquinas, libres quedan. O que non salgue, quédaa".
- Entón, todos deben saír e buscar unha esquina libre e o que cantou tamén quedando un sen esquina, que volverá cantar a canción e volta a empezar.
- Se o que a queda descobre alguén que non sae, o sinala e inmediatamente ese pasa ao centro e empeza a cantar a canción.

Id 59 *Nome do Xogo*

A goma

Espacio de xogo

Primeiro átase a goma polos seus dous extremos. Sortéase entre os xogadores a dous deles. Estes serán os que suxeitan a goma

Material

Goma elástica das usadas para a roupa

Descripción do Xogo

Coa goma suxeita entre os dous xogadores e tan baixa que toque o chan, o resto de xogadores debe pasar dentro dela ; logo sáltase e débese pisar a goma con cada pé en ambos os dous lados da goma . O terceiro salto é para entrar no círculo e tócalle ao seguinte xogador, que deberá repetir as mesmas accións.

Unha vez que todos os xogadores pasaron a goma con esta á altura do chan, a goma sóbese á altura do nocello dos dous xogadores que suxeitan a goma e volvemos empezar o xogo. Se nalgún momento un dos xogadores, ao pasar a goma, non a pisa con ambos os dous pés ou lle escapa a goma de debaixo dalgún deles, fai mala e pasa a ocupar o lugar dun dos dous xogadores que suxeitan a goma, que desta forma a iran cambiando e incorporando o xogo (os cambios fanse por quendas).

A goma pasará polas alturas de chan, nocello, xeonllos, pernas, cu, cintura, peito, por debaixo das axilas, colo e cabeza, e a forma en que os xogadores poderán pasar a goma varía en función da altura que teñan que pasar e da imaxinación do xogador

PÁXINA 59 de 77

Id 60 *Nome do Xogo*

A goma 2

¿Onde se xogaba? *Número de participantes*

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Unha variante deste xogo é pasar saltando ao interior da goma e no seguinte salto saír do interior sen que en ningún dos dous saltos se enganche a goma . Se isto sucede faise mala e cámbiase o xogador por algún dos dous que suxeitan a goma. Hai outras moitas variantes do xogo da goma, que reciben nomes segundo a rexión onde se practiquen.

PÁXINA 60 de 77

Id 61 ***Nome do Xogo***

Látego

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

mínimo 3

Espacio de xogo

Poderán xogar todos os xogadores que queiramos. Necesitarase un espazo amplo (patio, praza).

Material

Descripción do Xogo

Elíxense dous xogadores que serán os perseguidores ao inicio do xogo. O resto de xogadores distribúense polo espazo de xogo. Cos xogadores distribuídos pola zona de xogo, os dous xogadores que perseguen, collidos da man, intentarán atrapar o resto de xogadores. Conforme os van collendo, vanse metendo entre os dous primeiros perseguidores de tal forma que se vai formando unha cadea (ou látego), que irá atrapando o resto de xogadores. Só os xogadores do extremo poden agarrar aos xogadores libres, que poderán pasar por debaixo da cadea para así evitar ser collido.

O xogo continúa ata que todos os xogadores son collidos. Se nalgún momento, a cadea rompe, o último xogador collido queda libre.

Id 62 ***Nome do Xogo***

Tres en raia

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Trátase dun xogo por parellas que se pode xogar sentados tranquilamente no chan ou nun banco da praza. Necesitaremos un taboleiro, que pode ser pintado a lapis sobre un papel ou ben no mesmo chan con xiz ou co canto dun ladrillo. Tamén necesitaremos tres fichas por xogador. As fichas poden ser pedras, anacos de madeira, bolitas de papel, moedas, garavanzos, lentellas ou calquera cousa que nos poida servir.

O xogo comeza cando un xogador coloca unha das súas fichas nunha das interseccións das liñas ou no centro. A quenda pasa ao outro xogador que coloca unha das súas fichas. Así iran

colocando os dous xogadores, de forma alternativa, as tres fichas, intentando colocalas "en liña" ou "as tres en raia". Isto pode ser de forma lateral ou ben pasando polo centro do taboleiro.
Cando todas as fichas están sobre o taboleiro, o xogador ao que lle toca mover despraza unha das súas fichas a un lugar contiguo e libre. Así iran movendo as fichas ata que algún dos xogadores consegue colocar as súas tres fichas "en raia" e gaña o xogo. Retíranse as fichas do taboleiro e comézase de novo a xogar.

Id 63 *Nome do Xogo*

A Pillar

¿Onde se xogaba? *Número de participantes*

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Bótase a sortes quen é o xogador que a queda.
Xogo:
Unha vez que se sabe quen é o que a queda, o resto de xogadores saen correndo e o que a queda deberá tocar un deles. Cando o fai, ten que dicirlle en voz alta "pillao".El xogador tocado pasa a ser o que a queda e deberá pillar outro xogador.
O xogo conclúe cando todos os xogadores están cansos de tanto correr.

PÁXINA 63 de 77

Id 64 *Nome do Xogo*

A Solteirona (xogo de corda)

¿Onde se xogaba? *Número de participantes*

mais de dous

Espacio de xogo

Dúas persoas que dean á soga. O resto colócase en fila, esperando a súa quenda para saltar.

Material

Descripción do Xogo

Empézase a dar a soga. Comeza a primeira persoa da fila e así sucesivamente. Cando comeza a saltar cántase esta canción:

Canción:
-Papá, mamá, de cántos anos vou casar?
-De vinte e cinco
-Non o sei
-Un, dous, tres, catro, cinco,...... ´

E así se segue contando ata que a persoa se canse. Gana o/a saltador/a que sume o maior nº de saltos.

PÁXINA 64 de 77

Id 65 ***Nome do Xogo***

Canción de xogar á Corda

¿Onde se xogaba?
Casaio

Número de participantes
mínimo 3

Espacio de xogo

Material
Corda de saltar

Descripción do Xogo
< < Um, dois, tres passei por uma roseira, escolhi uma rosa
acode-me... (diz o nome de urna companheira)
se náo eu caio. > >

PÁXINA 65 de 77

Id 66 ***Nome do Xogo***

Canción de xogar á Corda

¿Onde se xogaba?
Casaio

Número de participantes
mínimo 3

Espacio de xogo

Material
Corda de saltar

Descripción do Xogo
< < Reloginho, relojáo, diz-me quantas horas sáo. > >

PÁXINA 66 de 77

Id 67 ***Nome do Xogo***

ROU ROU (variante do escondite)

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Casaio

Espacio de xogo

Espazo amplo, con recunchos nos que se esconder.

Material

Descripción do Xogo

1- Um grupo de nenos xuntase e botan a sorte quen vai a quedar a " dormir ".
2-O que quede a " dormir " diríxese para unha parede ou árbore, donde deberá quedar apoiado ata que os outros se escondan.
3- Inicia entón una conta previamente establecida, entoando unha "lenga-lenga". A que se sigue es urna de las lenga-lengas preferidas en casaio, pero que non se atreven a dicir en calquera sitio.

Rou-rou, penicou Merda p'ra quién Aquí me dejó
Si volverme a dejar En las barbas /he he-de Cagar..
Ala 1, ala 2, ala 3, ala 4, ala 5…

Terminada a conta sae, para buscar aos compañeiros. Logo que ve algun, regresa donde " dorrniu " e bate coa rnao na parede tres veces dicindo
< < por mirn e pelo...(norne) > >..
Si algurn de los cornpañeiros chega antes a "malha", queda libre, ou sexa, na próxima vez, quedará no grupo dos que se van a esconder.
4- E ao final queda na malha un dos que foi visto, normalmente o prirneiro.
Hay outras modalidades de Rou-Rou, podendo optarse, por exernplo, por esta outra: aquel que está en la malha intenta descubrir e coller , tocándoos coa man, aqueles que están escondidos, mentras estos procuran bater na malla sen ser tocados. Os que sexan collidos van " dormir ".

PÁXINA 67 de 77

Id 68 ***Nome do Xogo***

MACAQUINHO DEL CHINES

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Un neno "durrne ", coma no xogo do Rou-Rou, e os outros xogadores forrnam unha fila detrás do que durme.

2- Aquel que está na rnalha bate con la man na parede tres veces e di:

< < Um, dois, trés, macaquinho do chinés. > >

volvese para atras e se ve alguen que se mova ponlle un " castigo" , e dicir, faino retroceder alguns pasos ou volver ao principio según o acordado.

Gaña aquel que consege chegar primero a parede ou "malla". ***PÁXINA 68 de 77***

Id 69 ***Nome do Xogo***

JOGO DO LENCINHO (Coma o Pano)

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Para xogar a este xogo, que continúa a entreter aos nenos nos recreos escolares, precisamos un "lenço" (pano ou anaco de tela).

Os nenos forman unha roda, coaa excepción de que un queda fora cun lenço oculto na man. Este corre dando a volta arredor da roda e vai cantarolando:

< < O lencinho vaina mao
Vai cair ao chao. Quem olhar p'ra tras
Levará um bofetao. > >

PÁXINA 69 de 77

Id 71 ***Nome do Xogo***

LUCHA LEONESA

¿Onde se xogaba? Casaio ***Número de participantes 2***

Espacio de xogo ***Material***

Descripción do Xogo

El terreno de lucha podrá ser de relva o acolchoado de forma a impedir el contacto violento del lutador contra el suelo.
Las dimensoes mínimas del terreno de lucha, serio las de un círculo de 8m de
diametro. En el centro se marcará otro de un metro de diametro,para señalar el punto donde se iniciará la lucha..
Uno 2° círculo de 1 La m .de diametro separará el público del campo de lucha. El espa lo
comprendido entre lo 1° círculo y este segundo es denominado" zona de seguran a".
Cada equipo es compuesto por 3 lutadores de las diferentes categorías y pesos..
Existen 3 sistemas de lucha:.
- Lucha de competí al.
- Lucha de setec al.
- Lucha de equipos..

El combate se inicia cuando los par de lutadores cumprimentam el árbitro y en la presena del mismo se saudam.Entao, cada uno coloca al otro el cinturao de modo. a que , cuando el lutador esté de pie y con el cinturao colocado por cima de las ancas, permita que el mismo sea agarrado por el adversario.
Los lutadores nao poderao permanecer en el recinto de lucha rnais de 3 minutos sin atacarse. Transcurrido ese tiempo y si el combate nao está resuelto, pasará a
segunda fase el lutador que haya adquirido mayor pontua al (por urna caída provocada, por urna y media o por rneia). Si nao haya ventaja de ninguno sobre
el otro, pasará la fase siguiente aquel que más veces haya tomado la iniciativa del
ataque.

Caídas:
Se considera urna caída entera cuando el lutador que la sufre tenga la espalda en contacto con el suelo.
Se considera media caída: contacto del vientre con el chao; soltarse sin consentimiento del árbitro; tomar contacto con el suelo con la parte transversal del hombro,con el brao o con la mao.
Si durante el combate los dos lutadores sean al chao a la vez como resultado de urna ac al mutua, el árbitro concederá urna o media caída,a favor del lutador que haya iniciado el

ataque. Si nao es possível determinar con precisao cual de los dos inició el ataque se anulará la caída nao dando pontuao a ninguno de los dos.

Pontua lo:

Cada caída entera valle 2 puntos. Cada media caída vale un punto.
Un lutador será derrotado cuando su adversario totalizar contra él un total de 4 puntos.

PÁXINA 71 de 77

Id 72 ***Nome do Xogo***

PASABOLO

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

consiste en una" chábana" el losa lisa ensanchada, donde se ponen ,"plantan", unos 30 bolos en hilera cogidos unos la otros, y la unos 20 metros de distancia se hace una raya en y lcentro de la cualse coloca y l"bichu" .
Los jugadores se colocan sobre "y lpato" el piedra de quitar, _que suele estar la unos.
6 lo 7 metros de la bolera ("chábana") y desde allí lanzan a los bolos con una balón totalmente redondo, de unos 13 a 15 centímetros de diámetro..
Los bolos que se tiran valen por uno,pero sialguno pasa de la raya de lfondo valle
por diez y sila balón quita "y lbichu" se cuentan cuatro tantos malas.
Para que la jugada sea válida es necesario que la balón pase

de la raya de diez,.
pues en caso de en el pasarla,en el valle nada la jqgada y se llama "acuchar".
La jugada siguiente se llama "tresbular",y en esta segunda acción la balón lanzada debe ir precisamente por elaire y caer justamente dentro de la chábana.
Si juega por parejas, juegos a cien tantos y cada cuatro juegos es una partida.Los
bolos y balones son de madera , cuanto malas dura mejor.Si fabricaban de abedul ,fresno el salgueiro, con la base ancha, de unos 5 centímetros y puntiagudos por el otro extremo.Desde hace malas de cincuenta años los fabrican los torneros teniendo fonna de tone lpara poder annarlos por cualquier extremo.La madera empleada suele ser la de encina por ser la malas apropiada por su dureza.

Páxina 72 de 77

Id 73 ***Nome do Xogo***

EL TIRO DE SOGA.

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Si marca una línea en el suelo. El número de participantes es ilimitado pero ha de ser y lmismo para cada lado.Con una cuerda gruesa •• soga " se ponen ambos equipos uno para cada lado,agarrando la soga, en el pueden pasar de la línea del suelo nipisarla.Y lequipo que consigue arrastrar a lcontrarío es y lvencedor.

Páxina 73 de 77

Id 74 ***Nome do Xogo***

TIRO DE SOGA con corda Simple e Anel

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Para jugarse es necesario un anillo de corda con dos metros de largura, teniendo las extremidades fuertemente unidas.
Cada concurrente coge el anillo con urna de las maos (izquierda o derecha), debiendo estar colocado de tal forma que forme urna figura geométrica (cuadrado, hexágono u octógono) regule, con el fin de evitar un desequilibrio de ser las que favore cualquiera de los concurrentes.
La distáncia de dos metros de los lutadores, se diseña urna circunferencia en el suelo
sobre la cual se colocan premios.
Cuando el árbitro da el sinalde " luchar ", cada concurrente busca, sin largar la corda,alcan aire el premio que le compite, es decir, que está más próximo a él, con la mao libre.
Claro que esto sólo es posible se él consiga dominar los otros adversarios y ,ejerciendo urna trac al poderosa sobre el anillo,disminuir a distancia que lo separa del premio hasta poder alcan á-lo con urna de las maos libres.
Cada concurrente, contando sólo consigo, debe buscar desequilibrar los adversarios,con miras a obtener urna sitúa al favorávelpara su interven al.Por otro lado, debe buscar anular la aco de un adversario peligroso, sobre todo cuando él está prestes la alcan aire el respectivo premio.
Se toma, pues, útil y necesario saber calcular su fuera y la fo de los adversarios, de modo a evitar urna sorpresa y a buscar intervenir cuando la oportunidad surgir.
En la actualidad se puede observar este juego en pruebas populares de Tras os montes.

PÁXINA 74 de 77

Id 75

Nome do Xogo

EL GARROTE

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

con una vara de lo,s m,'aproximadamente y de bastante grosor, de los jugadores sentados en el suelo con los pies juntos enfrente,agarrando ambos y lgarrote.Y lque consigue levantar a lcontrarío es y lganador.

PÁXINA 75 de 77

Id 76

Nome do Xogo

CARRERA DE SACOS.

¿Onde se xogaba?

Número de participantes

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

Los jugadores se colocan en línea, sosteniendo y lsaco con ambas manos la la altura de la cintura. De los " voluntáños" se colocarán frente la los pasillos, la la máxima distancia posible, sujetando una cinta que hará las veces de meta. Dada la señal de partida, los pasillos avanzarán la grandes zancadas, y y lárbitro eliminará de modo fulminante la los que que, deliberadamente, empujen el dificulten la marcha de los demás jugadores.Y lpñmero de ellos que consiga atravesar la línea de meta es, el vencedor.

PÁXINA 76 de 77

Id 77 ***Nome do Xogo***

CARREIRAS DE SACOS (VARIANTE

¿Onde se xogaba? ***Número de participantes***

Espacio de xogo

Material

Descripción do Xogo

La diferen.;a entre el juego portugués más tradicional y lo de Laciana es que ahí este juego es sobre todo jugado por cñan4¡las y raramente por adultos.
Algunas veces, el juego es complicado teniendo que saltar dentro de cado saco dos concurrentes el más sincronizados possívelpara nao caer.

Páxina 77 de 77